

PM 2016:24 RV (Dnr 183-1812/2015)

Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och program, projektrapport nr 8/2015

Begäran om yttrande från stadsrevisionen, revisorsgrupp 1

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som yttrande över stadsrevisionens rapport "Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och program" hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och program. Granskningens syfte har varit att bedöma om det finns ändamålsenliga former för att tidigt beakta miljöfrågor i stadens planer, program och i efterföljande processer.

Granskningen har begränsats till att omfatta miljöbedömningen av planer och program. Miljöbedömningar av verksamheter och åtgärder ligger utanför granskningens omfattning. Miljökvalitetsnormer och vattendirektivet som i huvudsak regleras i miljöbalkens femte kapitel ligger också utanför granskningens omfattning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadsrevisionen bedömt att miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar bedöms vara integrerade i stadens planeringsprocess och att det finns fungerande samarbete och dialog mellan berörda förvaltningar. Vidare rekommenderar Revisionskontoret att ansvaret för uppföljningen ska formaliseras, att syftet för uppföljningen ska tydliggöras samt att det bör upprättas dokumentation för hur miljöfrågorna ska integreras i planeringsprocessen.

Mina synpunkter

Stockholms mål om att bygga 140 000 lägenheter och tillhörande offentlig och kommersiell service fram till år 2030 innebär en väldig utmaning.

Nya bostadsområden måste utformas på bästa möjliga sätt och nybyggnation ska ske med minsta möjliga ingrepp och påverkan på befintliga miljöer. Anspråken på markanvändning i kombination med pågående klimatförändringar ställer också höga krav på hur staden planeras och strategiskt arbetar med grönytor, vattenförekomster och stadsmiljöer för rekreation och biologisk mångfald.

Det är oerhört viktigt att miljöfrågorna beaktas i ett tidigt skede av all planering för att säkerställa en långsiktig hållbarhet.

Syftet med stadsrevisionens granskning har varit att bedöma om det finns ändamålsenliga former för att tidigt beakta miljöfrågor i stadens planer, program och i efterföljande processer, till exempel vid bygglov och bygganmälan. Stadsrevisionen konstaterar att miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar bedöms vara integrerade i stadens planeringsprocess och att det finns fungerande samarbete och dialog mellan berörda förvaltningar. Ansvarsfördelningen i arbetet med miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar upplevs vara tydligt även om roller och ansvarsbeskrivningar inte formaliserats i en uppdragsbeskrivning eller instruktioner. Det finns bra samarbete mellan berörda nämnder.

I nuläget sker dock ingen systematisk uppföljning av den betydande miljöpåverkan som de planer och program som miljöbedömts antas leda till. Miljöbalken ger inga direktiv för hur uppföljningen ska gå till vad gäller tidpunkter, frekvens och metod. Det finns heller inga gemensamma instruktioner eller liknande inom staden för hur uppföljning borde ske och i vilka sammanhang. Även ansvarsfördelningen för uppföljningen av en betydande miljöpåverkan bedöms vara otydlig och det är inte fastställt vilken nämnd som borde ha det uppföljningsansvaret.

Det är viktigt att staden systematiskt genomför uppföljningar för att kontrollera den miljöpåverkan som faktiskt uppkommit efter att en plan eller ett program har genomförts. Dels för att kunna identifiera och åtgärda oförutsedda negativa effekter, men även för att dra lärdom av gjorda misstag inför kommande planering.

Jag ställer mig därför bakom stadsrevisionens rekommendationer om att ansvaret för uppföljningen bör formaliseras, att syftet för uppföljningen ska tydliggöras samt att det bör upprättas dokumentation för hur miljöfrågorna ska integreras i planeringsprocessen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som yttrande över stadsrevisionens rapport "Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och program" hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 4 februari 2016

KATARINA LUHR

Bilaga

Stadsrevisionens rapport "Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och program – projektrapport 8/2015."

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och program. Granskningens syfte har varit att bedöma om det finns ändamålsenliga former för att tidigt beakta miljöfrågor i stadens planer, program och i efterföljande processer.

Inom ramen för granskningen besvaras följande frågor:

- Sker miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar av planer och program i enlighet med lagar och regler?
- Är arbetet med miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar integrerat i stadens planeringsprocess och beaktas dessa tidigt i processen?
- Är ansvarsfördelningen inom staden vad gäller miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i planer och program tydlig?
- Finns en systematisk övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planer och program antas leda till?

Miljökonsekvensbeskrivningen är ett viktigt underlag för uppföljningen av den miljöpåverkan som en plan eller ett program antas medföra för miljön och människors hälsa. Enligt lagstiftningen ska en miljökonsekvensbeskrivning, som uppfyller kraven i miljöbalken, upprättas om planen antas medföra betydande miljöpåverkan. Staden har dock beslutat att de relevanta miljöfrågorna ska redovisas översiktligt i planprocessen även i de fall risken för betydande miljöpåverkan inte anses föreligga.

Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar bedöms vara integrerade i stadens planeringsprocess och det finns fungerande samarbete och dialog mellan de berörda förvaltningarna.

I nuläget sker dock ingen systematisk uppföljning av den betydande miljöpåverkan som de planer och program som miljöbedömts antas leda till. Uppföljningen är viktig bland annat för att kunna upptäcka eventuell större påverkan än vad som antagits.

Miljöbalken ger inga direktiv för hur uppföljningen ska gå till vad gäller tidpunkter, frekvens och metod. Det finns heller inga gemensamma instruktioner eller liknande inom staden för hur uppföljningen borde ske och i vilket sammanhang, t.ex. som en integrerad del i en befintlig uppföljningsprocess.

Även ansvarsfördelningen för uppföljningen av den betydande miljöpåverkan bedöms vara otydlig och det är inte fastställt vilken nämnd som har eller borde ha uppföljningsansvaret.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att Revisionskontoret bedömt att miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar bedöms vara integrerade i stadens planeringsprocess och det finns fungerande samarbetet och dialog mellan berörda förvaltningar. Vidare rekommenderar Revisionskontoret att ansvaret för uppföljningen ska formaliseras, att syftet för uppföljningen ska tydliggöras samt att det bör upprättas dokumentation för hur miljöfrågorna ska integreras i planeringsprocessen.

Stadsledningskontoret har inget att invända mot de förbättringsförslag som föreslås. Stadsledningskontoret delar också Revisionskontorets uppfattning att ansvaret för uppföljning av betydande miljöpåverkan bör formaliseras men konstaterar i sammanhanget att ansvaret kan spridas på flera olika parter.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare, liksom Revisionskontoret att lagstiftningen lämnar stor flexibilitet i genomförandet av uppföljningen såväl gällande tidpunkt som format. Lagstiftningen har inte heller tagit hänsyn till de olika förutsättningar som kommunerna har, både utifrån markägoförhållanden och utifrån organisering.

Stadsledningskontoret anser att lagstiftning och förordning behöver kompletteras med vägledning för hur system för uppföljning kan organiseras. Detta arbete skulle till exempel kunna samordnas av Boverket. Vidare efterlyser stadsledningskontoret en idébank eller sammanställning av goda exempel inom området.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att anse remissen besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.